

SENFONİ No.9, Mi Minor Op.96 (Yeni Dünya'dan)

Work Title	Symphony No.9
Alternative Title	Symfonie č.9, "Z nového světa", "From the New World"
Composer	Dvořák, Antonín
Opus/Catalogue Number	Op.95 ; B.178
Key	E minor
Movements/Sections	4 movements
	I. Adagio—Allegro molto
	II. Largo
	III. Molto vivace
	IV. Allegro con fuoco
Year/Date of Composition	1893
First Performance	1893-12-16 in New York
First Publication	1894
Average Duration	41 minutes
Composer Time Period	Romantic
Piece Style	Romantic
Instrumentation	Orchestra: piccolo, 2 flutes, 2 oboes, English horn, 2 clarinets, 2 bassoons, 4 horns, 2 trumpets, 3 trombones, tuba, timpani, cymbals, triangle, strings

1892'de ününü zirvesinde olan Antonin Dvorak, Amerika'dan gelen ve parasal açıdan çok parlak olan bir öneriyi geri çeviremeyerek, New York'lu müziksever Mrs. Jeannette Thurber'in National Conservatory adlı özel konservatuvarının yöneticiliğini kabul etti. Yeni Dünya'da Dvorak'ın ilgisini çeken birçok şey yanında, onu rahatsız eden de Amerikalıların kendi öz müziklerini değerlendirmemeleri, Avrupa'ya özenmeleriydi. Dvorak ise öğrencilerine zenci ve kızıl derili müziğini incelemelerini öneriyordu. Üç yıla yakın süre Amerika'da kalan ve 9. Senfoni'sini orada besteleyen Dvorak, bu eserinde Amerikan ezgilerini kullanmadığını, ancak onların karakteristik yönlerini inceleyecek müzikal şekiller oluşturduğunu; özellikle kendi özgün temalarını çağdaş ritm, armoni ve kontrpuan tekniğinin tüm olanaklarıyla geliştirip orkestral renklerle işleyerek senfonisini yarattığını söyler.

15 Aralık 1893'te Anton Seidl yönetimindeki New York Filarmoni Orkestrası tarafından ilk kez seslendirilen esere besteci "Yeni Dünyadan İzlenimler ve Selamlar" başlığını vermişti. Dvorak eserinde belki zenci spirüüellerini ya da kızıl derili ezgilerini kullanmamıştı ama çok ustaca ve otantik çalışmıştı. Bu nedenle de eser, NBC şirketinin yaptığı bir dinleyici anketinde Amerika'da en sevilen senfoni olarak seçildi.

Sanatçının hızla en popüler orkestral çalışması haline gelen eserdeki temaların hepsi her ne kadar orijinal olsa da, bir çoğu Dvorak'ın Afrika kökenli Amerikalılar'ın ilahileri tarzında yazdığı müziğin pentatonik özellikleri tarafından gölgelenmiştir.

2/4'lük ölçüde, Mi minör tondaki 1.bölümde klasik sonat formu (ana tema-yan tema-ikinci tema ve gelişimi-tekrar ve coda) Beethoven ya da Brahms'ın yaptığı gibi aynen uygulanır. 23 ölçü süren ağır (Adagio) giriş, ana temaya hazırlıktır. Ustaca gelişen düşünceli bir motif, viyolonselde hafif sesle başlayıp flüte geçer. Tüm orkestra birden çok güçlü (fortissimo) şekilde girer (Allegro molto). Önce kornlarda parlak biçimde, sonra da klarinet ve fagotlarda çınlayan ana tema sergilenir. Daha sonra flüt ve obualarda yansıtılan yan tema, spirüuallerin tipik yapı özellikleriyle "Swing long, sweet chariot"a benzeyen, özlem dolu bir dans

havasıdır. İkinci tema ise flütün duyurduğu ve sol majör tona kayan bir kızıl derili ezgisidir.

4/4'lük ölçüdeki 2.bölüm, Re bemol majör tonda ve ağır (Largo) tempoda başlar. Bu bölümde Amerikalı şair Henry W. Longfellow'un bir kızıl derili efsanesini canlandıran Hiawatha'nın Şarkısı adlı şiirinden esinlenilmiştir. Kızıl derili reis Hiawatha, kötü ruhları kovmak için her yıl genç bir kadını çaplayana atarak kurban eder. Minnehaha (Gülen Su) kocasına engel olmak için, kendini çağlayana atar ve parçalanır. O günden sonra da, Minneapolis'teki bu çağlayan onun adını taşır. Bu hüzünlü olay, girişteki üfleme çalgılar koralinden sonra İngiliz kornosunun pentatonik ve acıklı ezgisiyle canlandırılır. Dvorak bu bölüme "Efsane" başlığını vermiştir. Bu ezginin düzenlemesi daha sonra Preri Şarkısı adıyla hafif müzik parçası olarak ün kazanmıştır.

3.bölüm 3/4'lük ölçüde, Mi minör tona, çok canlı (Molto vivace) tempoda, üçgen (triangle) ve sert akorlarla başlayan ilkel vakıllikteki Scherzo'dur. Dvorak bölümün ana temasını, yazmayı tasarladığı Hiawatha Operası'ndaki kızıl derili dansı olarak düşünmüştü. Bu çılgın dansı vals şeklindeki iki tiro, vatana selam yollar gibi, izler: Önce tahta üflemelemlerle duyurulan melankolik Mi majör tondaki bölme, sonra da canlı bir Bohemya dansı. Bu trio bölmesini Longfellow şöyle tanımlar: "Sanki Bohemya'daki bir kır lokantasına Schubert ile birlikte konuk olduk".

4.bölüm 4/4'lük ölçüde, neşeli ve ateşli (Allegro con fuoco) tempoda ve yine Mi minör tondadır. Kısa girişi, trompet ve kornların tutkulu biçimde duyurduğu Yeni Dünya teması izler. Bu fanfarlı ve ilkel marş temasını klarinet bel Bohemya ezgisiyle yanıtlar; buna flüt ve kemanların neşeli polkası da katılır. Dvorak burada birinci bölümün bazı temalarını kullanmıştır. Bu temalar eski ve yeni dünyanın simgeleri olarak sergilenir. Besteci böylece her iki dünyayla da ilişki içinde kalmayı düşünür gibidir.

Süre 45'

- Aktüze İ. Müziği Okumak. Pan Yayıncılık. Nisan 2003.
- Rye M. Ölmeden önce okumanız gereken 1001 klasik müzik. Caretta, 2007.

